

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	välisleping
Teksti liik:	algtekst
Jõustumise kp:	01.06.2018
Avaldamismärge:	RT II, 28.02.2018, 1

Euroopa maastikukonventsioon*

Vastu võetud 20.10.2000

[Vabariigi Valitsuse 02.11.2017 korraldus nr 317 konventsiooni heakskiitmise ja volituste andmise kohta](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

[Euroopa maastikukonventsiooni muutmise protokoll](#)

Preambul

Euroopa Nõukogu liikmesriigid kui käesoleva konventsiooni allakirjutajad,

võttes arvesse, et Euroopa Nõukogu eesmärk on ühiste ideaalide ja põhimõtete kaitsmise ja teostamise nimel nõukogu liikmete vahel suurema ühtsuse saavutamine, mille poole püüeldakse peamiselt majandus- ja sotsiaalvaldkonna kokkulepete abil;

olles huvitatud sotsiaalsete vajaduste, majandustegevuse ja keskkonna vahelisel tasakaalustatud ja harmoonilisel suhtel põhineva säästliku arengu saavutamisest;

nentides, et maastik pälvib kultuurilises, ökoloogilises, keskkonnavalas ja ühiskondlikus valdkonnas suurt avalikkuse huvi ning on kasulik majandusressurs, mille õige kaitse, korraldus ja planeerimine võib kaasa aidata töökohtade loomisele;

olles teadlikud maastiku tähtsusest kohalike kultuuride kujunemisel ning selle rollist Euroopa loodus- ja kultuuripärandi ühe põhiosana, mis edendab inimeste heaolu ning aitab kindlustada Euroopa identiteeti;

tunnistades, et maastik on inimeste elukvaliteedi osana ühtviisi tähtis kõikjal: linnalistes ja maapiirkondades, degradeerunud ja rikkumata ning nii märkimisväärselt kaunitel kui ka harilikel aladel;

nentides, et põllumajanduse, metsanduse, tööstuse ja maavarade kaevandamise tehnoloogiate ning regionaal- ja linnaplaneerimise, transpordi, infrastruktuuride, turismi ning puhkemajanduse areng ehk üldisemalt muutused maailma majanduses kiirendavad sageli maastike ümberkujunemist;

soovides vastu tulla üldsuse soovile heatasemeliste maastike järele nagu ka soovile maastike kujunemises aktiivselt osaleda;

uskudes, et maastikud mängivad võtmerolli isikliku ja sotsiaalse heaolu tagamisel ning et maastike kaitsmisel, korraldamisel ja planeerimisel on kõigil nii õigusi kui ka kohustusi;

arvestades loodus- ja kultuuripärandi kaitset ja korraldust, regionaal- ja ruumiplaneerimist ning kohalikke omavalitsusi ja piiriülest koostööd puudutavaid rahvusvahelisi õigusakte, eriti Euroopa looduskeskkonna ja looduslike elupaikade kaitse konventsiooni (sõlmitud 19. septembril 1979 Bernis), Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsiooni (sõlmitud 3. oktoobril 1985 Granadas), Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsiooni redaktsiooni (sõlmitud 16. jaanuaril 1992 Vallettas), territoriaalsete kogukondade ja võimuorganite vahelise piiriülese koostöö Euroopa raamkonventsiooni (sõlmitud 21. mail 1980 Madridis) ja selle lisaprotokolle, Euroopa kohaliku omavalitsuse hartat (sõlmitud 15. oktoobril 1985 Strasbourgis), bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni (sõlmitud 5. juunil 1992 Rio de Janeiros), maailma kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsiooni (sõlmitud 16. novembril 1972 Pariisis) ning konventsiooni üldsuse juurdepääsust infole, osalemisest otsuste tegemisel ja juurdepääsust õigusemõistmisele keskkonna alal (sõlmitud 25. juunil 1998 Århusis);

tunnistades, et Euroopa maastike kvaliteet ja mitmekesisus on ühiskondlik ressurss, mille kaitseks, korralduseks ja planeerimiseks on oluline teha koostööd;

soovides luua kõigi Euroopa maastike kaitset, korraldust ja planeerimist reguleerivat uut seaduslikku abinõu, on kokku leppinud järgmises.

I peatükk. Üldsätted

Artikkel 1. Mõisted

Konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a. *maastik*– inimese poolt tajutav, looduslike ja/või inimtekkeliste tegurite toimel ning koosmõjul kujunenud iseloomulik ala;

b. *maastikupoliitika*– pädevate ametiasutuste väljendatud üldpõhimõtted, strateegiad ja suunised, mis võimaldavad võtta konkreetseid meetmeid maastike kaitseks, korralduseks ja planeerimiseks;

c. *maastiku kvaliteedieesmärk*– üldsuse eelistused ümbritseva maastiku omaduste suhtes väljendatuna pädevate ametiasutuste poolt;

d. *maastikukaitse*– maastiku silmapaistvate või iseloomulike, loodus- ja/või kultuuripärandi poolest väärtuslike osade hoidmiseks ja säilitamiseks rakendatavad tegevused;

e. *maastikukorraldus*– säästliku arengu põhimõtteist lähtuv tegevus, mis tagab maastiku korrapärase hoolduse ning suunab ja ühtlustab seeläbi ühiskondlike, majanduslike ning keskkonnaprotsesside põhjustatud muutusi;

f. *maastikuplaneerimine*– tulevikku suunatud tegevus maastike parendamiseks, taastamiseks või loomiseks.

Artikkel 2. Reguleerimisala

Artikli 15 sätete kohaselt kohaldatakse konventsiooni selle osalistele kogu nende territooriumil, hõlmates nii looduslike, linnalisi kui ka linnalähedasi alasid. See käsitleb maismaad, siseveekogusid ja merealasad ning puudutab nii silmapaistvaid, harilikke kui ka degradeerunud maastikke.

Artikkel 3. Eesmärgid

Konventsiooni eesmärk on edendada maastike kaitset, korraldust ja planeerimist ning organiseerida Euroopa maastikualast koostööd.

II peatükk. Riiklikud meetmed

Artikkel 4. Vastutuse jaotus

Konventsiooniosaline rakendab konventsiooni, eriti selle artikleid 5 ja 6, oma võimujaotuse, konstitutsiooniliste põhimõtete ja haldusmeetmete kohaselt, pidades silmas subsidiaarsuse printsiipi ning võttes arvesse Euroopa kohaliku omavalitsuse hartat. Konventsiooni sätetes mõõndusi tegemata viib iga osaline konventsiooni rakendamise kooskõlla oma poliitiliste strateegiatega.

Artikkel 5. Üldmeetmed

Konventsiooniosaline kohustub:

a. looma õiguslikud alused selle jaoks, et tunnustada maastikke inimeste elukeskkonna olulise osana, kultuuri- ja looduspärandi mitmekesisuse väljendusena ning identiteedi alusena;

b. looma ja rakendama maastikupoliitikat, mille eesmärk on maastikukaitse, -korraldus ja -planeerimine artiklis 6 nimetatud erimeetmeid tarvitusele võttes;

c. looma võimalusi üldsuse, kohalike ja piirkondlike ametiasutuste ning käesoleva artikli punktis b nimetatud maastikupoliitika väljatöötamisest ning rakendamisest huvitatud muude osaliste kaasamiseks;

d. integreerima maastikku regionaal- ja linnaplaneerimise poliitikasse, kultuuri-, keskkonna-, põllumajandus-, sotsiaal- ja majanduspoliitikasse ning mis tahes muu valdkonna poliitikasse, millel võib olla maastikule otsene või kaudne mõju.

Artikkel 6. Erimeetmed

A Teadlikkuse suurendamine

Konventsiooniosaline kohustub suurendama kodanikuühiskonna, eraõiguslike organisatsioonide ning ametiasutuste teadlikkust maastike väärtusest, rollist ja muutustest.

B Väljaõpe ja haridus

Konventsiooniosaline kohustub edendama:

- a. maastike hindamise ja korralduse spetsialistidele pakutavat väljaõpet;
- b. maastikupoliitika, -kaitse, -korralduse ja -planeerimise alaste multidistsiplinaarsete koolituste korraldamist era- ja avaliku sektori ning muude asjaomaste ühingute esindajatele;
- c. maastike väärtusi ning nende kaitset, korraldust ja planeerimist käsitlevate kooli- ja ülikoolikursuste korraldamist vastavate õppeainete raames.

C Maastike identifitseerimine ja hindamine

1. Kaasates huvirühmi aktiivselt, nagu sätestatud artikli 5 punktis c, ning püüdes suurendada teadmisi oma maastikest, kohustub konventsiooniosaline:

- a. i identifitseerima oma territooriumi maastikud;
 - ii analüüsima nende omadusi ning neid ümberkujundavaid jõude ja mõjureid;
 - iii jälgima muutusi;
- b. hindama identifitseeritud maastikke, võttes arvesse huvirühmade ning kohalike elanike poolt maastikele omistatud väärtusi.

2. Maastike identifitseerimisel ja hindamisel toimub artikli 8 kohaselt Euroopa tasandil konventsiooniosaliste vahel kogemuste ja meetodikate vahetus.

D Maastiku kvaliteedieesmärgid

Konventsiooniosaline kohustub artikli 5 punkti c kohaselt toimunud avaliku arutelu järel määrama identifitseeritud ja hinnatud maastikele kvaliteedieesmärgid.

E Rakendamine

Maastikupoliitika elluviimiseks kohustub konventsiooniosaline rakendama maastikukaitse, -korralduse ja/või -planeerimise suhtes abinõusid.

III peatükk. Euroopa koostöö

Artikkel 7. Rahvusvahelised strateegiad ja programmid

Konventsiooniosalised kohustuvad tegema rahvusvaheliste strateegiate ja programmide raames koostööd maastikuaspektide arvestamisel ning vajaduse korral maastikuküsimuste tõstatamisel.

Artikkel 8. Vastastikune abi ja infovahetus

Konventsiooniosalised kohustuvad tegema koostööd, et tõhustada konventsiooni muudes artiklites sätestatu täitmiseks vajalikke meetmeid, eelkõige:

- a. pakkuma üksteisele tehnilist ja teaduslikku maastikualast abi kogemuste ning uurimisprojektide tulemuste kogumise ja vahetamise teel;
- b. edendama maastikuala spetsialistide vahetust, iseäranis väljaõppe ja teabe saamise eesmärgil;
- c. vahetama teavet kõigis käesoleva konventsiooni sätetega reguleeritud küsimustes.

Artikkel 9. Piiriülesed maastikud

Konventsiooniosalised edendavad kohalikul ja piirkondlikul tasandil piiriülest koostööd ning töötavad vajaduse korral välja ja teostavad ühiseid maastikuprojekte.

Artikkel 10. Konventsiooni rakendamise järelevalve

1. Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee määrab konventsiooni rakendamise järelevalve eest vastutama Euroopa Nõukogu statuudi artikli 17 alusel asutatud pädevad eksperdikomiteed.

2. Pärast iga eksperdikomiteede kohtumist edastab Euroopa Nõukogu peasekretär Ministrite Komiteele aruande tehtud tööst ja konventsiooni toimimisest.

3. Eksperdikomiteed teevad Ministrite Komiteele ettepaneku Euroopa Nõukogu maastikuauhinna määramise kriteeriumide ja reeglite kohta.

Artikkel 11. Euroopa Nõukogu maastikuauhind

1. Euroopa Nõukogu maastikuauhind on tunnustus kohalikele ja piirkondlikele ametiasutustele ja nende ühendustele, kes on konventsiooniosalise maastikupoliitika raames rakendanud püsivalt toimivaid tegevuskavasid või meetmeid maastiku kaitseks, korralduseks ja/või planeerimiseks ning näidanud sellega eeskju teistele Euroopa piirkondlikele ametiasutustele. Auhinna võib määrata ka maastikukaitset, -korraldust või -planeerimist märkimisväärselt edendanud vabauhendustele.

2. Euroopa Nõukogu maastikuauhinna taotlusi esitavad konventsiooniosalised artiklis 10 nimetatud eksperdikomiteedele. Piiriüleste alade kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused ning nende ühendid võivad auhinnale kandideerida eeldusel, et nad korraldavad maastikku ühiselt.

3. Ministrite Komitee määrab ja avaldab artiklis 10 nimetatud eksperdikomiteede esitatavate ettepanekute alusel Euroopa Nõukogu maastikuauhinna andmise kriteeriumid, võtab vastu vastavad reeglid ning määrab auhinna saaja.

4. Euroopa Nõukogu maastikuauhind antakse eesmärgiga innustada selle saajat tagama maastiku säästlikku kaitset, korraldust ja/või planeerimist.

IV peatükk. Lõppsätted

Artikkel 12. Seos teiste dokumentidega

Käesolev konventsioon ei piira rangemate nõuete kehtestamist maastikukaitse, -korralduse ja -planeerimise kohta muudes olemasolevates või tulevastes siduvates riiklikes või rahvusvahelistes dokumentides.

Artikkel 13. Allakirjutamine, ratifitseerimine ja jõustumine

1. Konventsioon on allakirjutamiseks avatud Euroopa Nõukogu liikmesriikidele. Konventsioon ratifitseeritakse või kiidetakse heaks. Ratifitseerimis- või heakskiitmiskirjad antakse hoiule Euroopa Nõukogu peasekretärile.

2. Konventsioon jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil kümme Euroopa Nõukogu liikmesriiki on konventsiooniga käesoleva artikli eelmise lõike kohaselt ühinenud.

3. Iga allakirjutanud riigi suhtes, kes järgnevalt väljendab oma nõusolekut konventsiooniga ühineda, jõustub konventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele ratifitseerimis- või heakskiitmiskirja hoiuleandmisest.

Artikkel 14. Ühinemine

1. Konventsiooni jõustumise järel võib Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee kutsuda Euroopa Ühendust ja Euroopa Nõukogu liikmesriikide hulka mittekuuluvaid Euroopa riike ühinema konventsiooniga Euroopa Nõukogu statuudi artikli 20 punktis d viidatud häälteenamuse ja Ministrite Komitees esindatud konventsiooniosaliste ühehäälse otsuse alusel.

2. Ühineda sooviva riigi või Euroopa Ühenduse suhtes jõustub konventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele ühinemiskirja hoiuleandmisest Euroopa Nõukogu peasekretärile.

Artikkel 15. Territoriaalne kohaldamine

1. Riik või Euroopa Ühendus võib alla kirjutades või ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiule andes täpsustada territooriumi või territooriumid, mille suhtes konventsiooni kohaldatakse.

2. Konventsiooniosaline võib mis tahes hilisemal kuupäeval laiendada Euroopa Nõukogu peasekretärile esitatud avaldusega konventsiooni kohaldamist muudele avalduses märgitud territooriumidele. Konventsioon jõustub vastava territooriumi suhtes selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil Euroopa Nõukogu peasekretär on avalduse kätte saanud.

3. Eelneva kahe punkti alusel tehtud avaldusest vastava territooriumi kohta saab taganeda Euroopa Nõukogu peasekretärile esitatud teatega. Taganemine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil Euroopa Nõukogu peasekretär on teate kätte saanud.

Artikkel 16. Denonsseerimine

1. Konventsiooniosaline võib konventsiooni alati denonsseerida Euroopa Nõukogu peasekretärile saadetava teatega.

2. Denonsseerimine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil Euroopa Nõukogu peasekretär on teate kätte saanud.

Artikkel 17. Muudatused

1. Konventsiooniosalised või artiklis 10 nimetatud eksperdikomiteed võivad teha ettepanekuid konventsiooni muutmiseks.

2. Muudatusettepanekust teavitatakse Euroopa Nõukogu peasekretäri, kes edastab selle Euroopa Nõukogu liikmesriikidele, teistele konventsiooniosalistele ning igale käesoleva konventsiooniga artikli 14 alusel ühinema kutsutud riigile, mis ei ole Euroopa Nõukogu liikmesriik.

3. Artiklis 10 nimetatud eksperdikomiteed hindavad kõiki esitatud muudatusettepanekuid ja edastavad konventsiooniosaliste esindajate kolmeneljandikulise häälteenamusega vastu võetud teksti Ministrite Komiteele vastuvõtmiseks. Kui Ministrite Komitee on muudatuse vastu võtnud Euroopa Nõukogu statuudi artikli 20 punktis d sätestatud häälteenamusega ja Ministrite Komitees esindatud konventsiooniosaliste ühehäälese otsusega, siis edastatakse tekst konventsiooniosalistele heakskiitmiseks.

4. Muudatus jõustub selle heaks kiitnud konventsiooniosaliste suhtes selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil kolm Euroopa Nõukogu liikmesriiki on muudatuse heakskiitmisest teavitanud peasekretäri. Konventsiooniosalise suhtes, kes kiidab muudatuse heaks hiljem, jõustub muudatus selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil see konventsiooniosaline on muudatuse heakskiitmisest teavitanud peasekretäri.

Artikkel 18. Teated

Euroopa Nõukogu peasekretär teeb Euroopa Nõukogu liikmesriikidele, teistele riikidele ja Euroopa Ühendusele, kes on selle konventsiooniga ühinenud, teatavaks iga:

- a. allakirjutamise;
- b. ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmise;
- c. konventsiooni artiklite 13, 14 ja 15 kohase jõustumise kuupäeva;
- d. artikli 15 alusel tehtud avalduse;
- e. artikli 16 alusel toimunud denonsseerimise;
- f. muudatusettepaneku, artikli 17 alusel vastu võetud muudatuse ja muudatuse jõustumise kuupäeva;
- g. konventsiooniga seotud muu akti, deklaratsiooni, teate või teadaande.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad käesolevale konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud 20. oktoobril 2000. aastal Firenzes inglise ja prantsuse keeles ühes eksemplaris; mõlemad tekstid on võrdselt autentset ja antakse hoiule Euroopa Nõukogu arhiivi. Euroopa Nõukogu peasekretär edastab tõestatud koopiad kõigile Euroopa Nõukogu liikmesriikidele ja Euroopa Ühendusele või mis tahes muule konventsiooniga ühinema kutsutud riigile.

* Lissaboni leping, millega muudeti Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Ühenduse asutamislepingut, jõustus 1. detsembril 2009. Selle tulemusel tuleb mis tahes viidet Euroopa Majandusühendusele alates sellest kuupäevast lugeda kui viidet Euroopa Liidule.

[European Landscape Convention](#)